

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van de Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA

Den Haag
18 juni 2004

Ons kenmerk
BVE/2004/26793

Uw brief van
15 juni 2004

Uw kenmerk
M-04-33

Onderwerp
Gevolgen wijziging financiering inburgering

Geachte leden van vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Allereerst wil ik opmerken dat ik het uitermate betreurt dat de leden van de Commissie ontstemd zijn over de brief van oud-staatssecretaris Nijs d.d. 9 juni 2004, die als louter procedureel wordt beschouwd. Nadrukkelijk wordt vermeld dat met de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelatie afspraken zijn gemaakt om over de rol van de Regionale Opleidingencentra (roc) bestuurlijk overleg te voeren over de randvoorwaarden voor implementatie. Vanuit de visie dat roc's een belangrijke rol hebben en vanuit de noodzaak dat een zorgvuldig en in het juiste tempo gefaseerd transitieproces tot stand komt.

Geen van de betrokken partijen heeft er baat bij om de infrastructurele voorziening af te breken, dat is ook niet beoogd met de overheveling van de budgetten. Hierop kom ik later terug. Overigens dienen de bve-instellingen zich dan ook wel met hun opgebouwde expertise als partij in de markt te blijven positioneren en niet zoals de Bve Raad meldt zich mogelijk terug te trekken.

U verzoekt mij een meer inhoudelijke reactie te geven op de brief van de Bve Raad d.d. 22 april 2004 betreffende de cumulatie van effecten van de overheveling van de budgetten naar de brede doeluitkering en het nieuwe inburgeringstelsel.

Tevens wilt u een visie vanuit OCW-perspectief op de gevolgen van marktwerking voor de BVE sector en wilt u ingelicht worden over de wachtgeldproblematiek, die mogelijk zal ontstaan als gevolg van de wijziging in de financiering van de inburgering. Op beide aspecten zal ik nader ingaan, maar niet eenzijdig vanuit OCW-perspectief. Deze brief is in overleg met de minister voor V&I tot stand gekomen.

Meer marktwerking en positie regionale opleidingencentra (roc)

Meer marktwerking is een van de hoofdpunten van het Kabinetsbeleid. Ook het in fasen vrijgeven van het inburgeringsaanbod is al eerder door het Kabinet besloten en zal via wetwijziging geregeld worden.

De regionale opleidingscentra vervullen in de gemeenten en regio's en voor het bedrijfsleven een prominente rol. De instellingen hebben zich ontwikkeld tot ondernemende instellingen met maatwerktrajecten voor de deelnemers.

In de afgelopen periode hebben zij de expertise opgebouwd in educatie en in de inburgering (en op het gebied van het beroepsonderwijs). De roc's zijn de contractpartij met de gemeenten om dat aanbod te verzorgen, nu nog via de verplichting van gedwongen winkelnering. Dat geldt overigens niet voor de inburgering van oudkomers, maar in de praktijk wordt die ook in de meeste gevallen door roc's verzorgd. Met de overheveling van het educatiebudget naar de BDU blijft de gedwongen winkelnering gehandhaafd, voor zover het aan educatieactiviteiten wordt besteed. Wanneer gemeenten besluiten dit budget niet voor educatieactiviteiten in te zetten is er ook geen gedwongen winkelnering en kunnen negatieve gevolgen voor roc's ontstaan.

Juist op basis van hun expertise zijn deze instellingen een belangrijke marktpartij. Evenals de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie acht ik een zorgvuldig transitieproces van belang, zodat de instellingen de gelegenheid hebben om zich ook als partij in de vrije markt te positioneren.

Er zijn lopende contracten tussen gemeenten en roc's die tot verplichtingen leiden. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat indien gemeenten educatie en inburgering bij andere aanbieders gaan inkopen, zij zorgvuldig omgaan met hun verplichtingen jegens hun huidige contractpartij (roc).

Voor alle duidelijkheid wil ik hierbij opmerken dat de overheveling van budgetten van OCW naar de begroting van Justitie (V&I) en naar de Brede Doel Uitkering van het grote stedenbeleid géén bezuiniging betreft; het totale budget voor inburgering en educatie verandert niet.

Overzicht financiële verschuivingen WIN/WEB

- Uit het beschikbare budget voor educatie binnen de WEB van totaal € 233 miljoen wordt per 2005 € 75 miljoen overgeheveld naar Justitie ten behoeve van het nieuwe inburgeringstelsel.
- Tevens wordt met ingang van 2006 uit het Webbudget jaarlijks € 70 miljoen overgeheveld naar de Brede Doel Uitkering 'sociaal, integratie en veiligheid' voor de G30.
- Voor de niet-G30 gemeenten resteert een bedrag van € 88 miljoen uit de WEB- middelen.

Maatregelen per stelsel in mln. €	2004	2005	
WIN/Inburgering	181	256	
• <i>incl. toevoeging uit WEB</i>			75 ¹
WEB/Educatie	233		
• <i>Overheveling naar Inburgering</i>			- 75
<i>waarvan overheveling naar BDU G30</i>			- 33
Beschikbaar budget WEB		158	
• <i>G30 (excl. 33)</i>			70 ²
• <i>niet-G30</i>			88
Totaal	414	414	

¹ Van de € 75 miljoen zullen € 33 miljoen t.b.v. de G30 worden opgenomen in de BDU, pijler Sociaal, Integratie en Veiligheid conform de voor het inburgeringbudget oudkomers geldende outputindicatoren en voorwaarden.

² In het stelsel van GSB III (2005-2009) wordt uitgegaan van een wijziging van de WEB per 2006.

In de Contourennota wordt uitgegaan van € 181 miljoen op de begroting van Justitie, plus een overboeking vanuit het WEB-budget van € 75 miljoen, dus een totaal beschikbaar budget van € 256 miljoen.

Samengevat:

- De budgettaire verschuivingen van OCW naar Justitie bedragen € 75 miljoen, waarvan € 33 miljoen in de BDU komen en € 42 mln. naar de niet G.30
- De budgettaire verschuivingen van OCW naar de BDU bedragen € 70 miljoen.

Het cumulatieve-effect lijkt vooral te zijn ingegeven door de verknoping van inburgering en educatie (dat immers een breder doelperspectief heeft), de overheveling van WEB-gelden naar Inburgering en de overheveling van WEB-gelden naar de Brede Doeluitkering, pijler Sociaal, Integratie en Veiligheid in het kader van GSBIII.

Er dient echter een onderscheid te worden gemaakt tussen inburgering enerzijds en educatieactiviteiten anderzijds. De overheveling van Web-gelden naar Inburgering zijn geen bezuiniging op het educatiebudget.

Een vermenging van inburgering en educatie is onzuiver en ongewenst, mede gelet op de nadere besprekingen over eventuele financiële en personele gevolgen van de onderscheiden en mogelijk cumulerende beleidseffecten.

Daarom ook zijn er afspraken met partijen over een zorgvuldig transitieproces, waarin scenario's en nadere analyse van effecten van maatregelen op lokaal en regionaal niveau worden uitgevoerd en een juiste temporisering wordt toegepast.

Fasering invoering marktwerking (ontleend aan de Contourennota)

Het cursusaanbod voor nieuwkomers wordt naar verwachting in 2005 vrijgegeven. Het realiseren van die marktwerking voor de inkoop van inburgeringcursussen zal in twee fasen worden gerealiseerd.

De eerste fase van het realiseren van marktwerking bestaat uit het vrijgeven van het cursusaanbod voor de inkoop door gemeenten. Gemeenten kunnen dan ook bij andere educatieve instellingen dan roc's de inburgeringscursussen inkopen. Deze fase krijgt vorm in een apart wetsvoorstel tot wijziging van de Win en de Wet educatie en beroepsonderwijs (Web), dat vooruit loopt op het nieuwe inburgeringsstelsel. Dat wetsvoorstel is naar voren gehaald omdat het Kabinet belang hecht aan het vrijgeven van het cursusaanbod (daar zijn ook vele moties aan vooraf gegaan, die daarvoor hebben gepleit), zodat meer opleiders cursussen voor nieuwkomers kunnen aanbieden.

In het nieuwe inburgeringsstelsel, waarvan de uitgangspunten opgenomen zijn in de Contourennota, zal vervolgens de tweede fase van marktwerking worden gerealiseerd. Het gaat dan met name om het vergroten van de keuzevrijheid van de inburgeringsplichtige bij de inkoop van inburgeringcursussen.

In het huidige stelsel zijn gemeenten verplicht (gedwongen winkelnering) inburgeringsprogramma's voor nieuwkomers in te kopen bij roc's. Deze beperking geldt niet voor het inkopen van inburgeringscursussen voor oudkomers.

De precieze effecten op de roc's verschillen afhankelijk van de mate waarin inburgeringscursussen en educatietrajecten thans regionaal en lokaal worden ingekocht. Dat vergt nadere analyses en scenario's die afgestemd dienen te zijn op de bovengenoemde verschillen en het effect van de onderscheiden beleidsmaatregelen en de verantwoordelijkheid daarvoor.

Het vereist een zorgvuldig transitie proces dat in overleg met betrokkenen (bestuurlijk overleg) de komende periode wordt uitgewerkt. De MV&I en ik hebben daartoe een ambtelijke werkgroep met de Bve Raad in het leven geroepen

Wachtgeldproblematiek en flankerend beleid.

De financiële verantwoordelijkheid voor het wachtgeldbeleid van de bve-sector wordt in het wachtgeldakkoord De jaren tellen, zoals dat in 1997 tussen OCW en de Bve Raad is afgesloten, bij de bve-sector gelegd, met dien verstande dat bij ingrijpende overheidsmaatregelen, dan wel nieuwe bekostigingsvoorstellen de gevolgen voor de instellingen in de beoordeling moeten worden meegenomen. Wachtgeldkosten die veroorzaakt worden door wijziging van overheidsbeleid dienen dan ook zoveel mogelijk voorkomen te worden, door de verantwoordelijke voor de beleidswijziging. Om negatieve effecten voor de instellingen zoveel mogelijk te voorkomen kan er sprake zijn van een invoeringstraject en flankerend beleid. Het risico van de kosten van de wachtgelduitkeringen blijft een zaak van de werkgevers in de bve-sector. De kosten van de wachtgelduitkeringen in de sector worden als volgt verrekend: 60% betaalt de instelling en 40% wordt door de sector collectief gedragen waaraan de instellingen loonsomevenredig bijdraagt.

In 2000 is bij de wijziging van de bekostigingsystematiek educatie voor gemeenten een overgangstraject toegepast voor een geleidelijke invoering van het nieuwe bekostigingsmodel. Daarnaast is aan de roc's voor flankerend beleid een vergoeding toegekend om wachtgeldkosten te voorkomen. Aan gemeenten met een forse negatieve uitwerking is een compensatie verstrekt.

Hoewel de afschaffing van de gedwongen winkelnering eerder is aangekondigd, is er geen concrete datum genoemd. Bij het publiceren van het Hoofdlijnenakkoord in mei 2003 werd de afschaffing van de gedwongen winkelnering een concreet voornemen.

De gevolgen van de voorgenomen stelselwijziging inburgering kunnen in sommige gevallen zo groot zijn dat het van goed bestuur zou getuigen als het Kabinet oog heeft voor de gevolgen op lokaal/regionaal niveau. Het in beeld brengen van de gevolgen op microniveau, beoogde en niet beoogde effecten en daar waar knelpunten optreden, zal een wezenlijk onderdeel van het transitietraject zijn.

In het transitietraject dient ook duidelijkheid over de verschillende beleidseffecten gecreëerd te worden. Tot nu zijn de gevolgen van de overheveling van een deel van het WEB-educatiebudget naar Justitie en de overheveling van een deel van het WEB-educatiebudget naar de BDU SIV (GSBIII) steeds

vermeld onder het begrip van een cumulatief effect. Dat leidt tot een onterechte vermenging. De effecten van de onderscheiden maatregelen zullen, mede vanwege de verschillende verantwoordelijkheid van V&I, BZK en OCW, duidelijk benoemd moeten worden.

Nogmaals wil ik benadrukken dat het niet om een bezuiniging gaat, maar om een herverdeling: de totaal beschikbare budgetten t.b.v. inburgering en educatie blijven ongewijzigd.

Het Kabinet heeft oog voor de consequenties voor betrokkenen (met name de roc's). Dat heeft zijn weerslag al gevonden in het vervolgtraject met onder meer een bestuurlijk overleg op 29 juni a.s. met betrokken bewindslieden, de Bve Raad en de VNG en vertegenwoordigers van G4 en G26.

De betrokken bewindslieden zullen ieder voor hun deel op zorgvuldige wijze omgaan met de stelselwijzigingen en met betrokken partijen het gesprek voeren over de benodigde transitie (in de komende periode zal dan ook verder worden gezien of en in welke mate wachtgeld aanspraken gegrond zijn).

Vertrouwende u met deze brief, in aanvulling op de brief van 9 juni jl., nu voldoende geïnformeerd te hebben, mede namens de minister van Vreemdelingenzaken en Integratie,

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Mark Rutte)